

kega sočutja do nas, katerim je napredek in blagostanje našega ljudstva deveta briga, ki vidijo v kmetu ne sebi jednako bitje z istimi pravicami, ampak manje vrednega človeka, katerega je Bog vstvaril, da njim služi.

Oglejmo si le nekoliko, kako ti gospodje kmetje gospodarijo, kakšne so naše ceste, sedaj zmrznjene in če ne bi bile ravno preveč zvožene, bi se sedaj, ko so zmrznjene, dalo prav dobro voziti na njih; večkrat pa so tudi blatne tako, da moraš prav dobre črevlje do kolen imeti, da pregaziš blatno jezero naših cest. Živina se ti itak preveč smili, da bi jo po takih cestah martral, greš raje peš, človek z dvema nogama se prebrede to blato, živina s štirimi nogami pa ti morda še obliči v blatu — gramoz za ceste je neki predrag, šparati se mora za bikce, bikov je še večjih treba, kakor jih že imamo, in nove ceste delati prè tudi ne stane toliko, kakor stare popravljati; — slišim, da se mi smejite — no naš gospod »obman« Wratschko je dokazal, da to ni tako velika »kunšt«. Niste-li brali v »Tagespošti«? Ali res, vi ne znate nemški, akoravno se Nemec Erschenjak, Šetina in drugi trudijo, da vam vbijejo čisto Radgonsko »kuhelnemščino« v glavo — tedaj v »Tagespošti« stoji črno na belem, da ne stane cesta čez P'olice na Ščavnico okraja skoraj nič, oziroma tako malo, da ni vredno o tem govoriti, ker morajo dotične občine, skozi katere gre cesta, za mostove in drugo toliko plačati v okrajno blagajnico, da okraju za cesto veliko ne bode treba doplačati. In na raboto ste neki tudi morali iti; — glejte, tako se delajo nove ceste, da nič ne košajo, in videli boste, če bode gospod Wratschko še dolgo obman, bode se v tem tako izuril, da okraja ne bodo nove ceste nič košale, še celo lepe denarje bode njih delovanje v blagajnico doprinašalo, ker jih bodo občine plačati morale. Glejte, zakaj bi se tedaj naše ceste popravile; kar same nove ceste se bodo delale, te okraja nič ne košajo in vi se lahko po stari ali novi cesti vozite. Samo bati se je, da če to na Dunaj izvejo, da nam našega obmana kar na Dunaj odvedejo in ga za finančnega ministra postavijo, ali pa, da nam skoro umrje, ker pravi stara prislovica, da prepametni ljudje ne doživijo starih let.

Ker sem ravno omenil ceste čez Police na Ščavnico, hočem vam o tej priliki tudi povedati, kaj da se govori, zakaj da se je ta cesta napravila. Ne verjamem sicer tega, ali omenjam to, da vam pokažem, kako zlahtno srce da ima obman Wratschko in kako dober prijatelj je ta Wratschko in kako on svojo hvaležnost kaže svojim pomagačem pri volitvah. Govori se namreč, da ta cesta ni potrebna, ampak da je ta cesta samo v korist Winklerja in drugih Radgonskih gospodov, mimo katerih gorice vodi ta cesta — vendar ne verjamem tega, ker je ta cesta slabša, kakor stara in se ti gospodje po njej tudi voziti ne morejo.

Naš novi iz samih kmetov obstoječi okrajni zastop, kakor vidite, pridno gospodari, nove ceste dela, bikce kupuje in več pa ne vem vam povedati, kaj da hasnivega dela.

Oglejmo pa si delovanje onih gospodov, katere smo zapustili. Kaj pa ti delajo, ali so nas tudi zapustili? Posojilnico so nam ustanovili, pri kateri dobimo za male stroške posojila, pri kateri naložimo svoje denarje za večje obresti, kakor pri hranilnici v Radgoni in posojilnice dobiček se bode porabil za naš okraj; ne bodo ga požrli nemški purgarji v Radgoni, ta bode nam v hassek — vidite, to je že nekaj za nas jako važnega in koristnega. Nadalje podpirajo ti gospodje, katere smo zapustili, z denarji in s knjigami naša bralna društva, v katerih se lahko za naš stan izobrazujemo, v katerih si lahko popolnimo naše znanje.

zapustili; ne vsiljujejo se nam, pa vendar nam pomagajo in nas podpirajo. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

† Ferdinand Kralj, bogoslovec IV. leta.

(Svojemu prijatelju v spomin priobčil Fr. Muršič.)

Človek, njega dnevi so kakor trava,
kakor cvetlica na polju, tako izcvete. (Ps. 102, 15.)

Kosec na pisanem travniku ne prizanaša nobeni cvetlici, bodi-si še tako lepa in prijetno dišeča, bodi-si v prvem cvetu, ali pa se ji je že osulo krasno cvetje, sleherna pade pod njegovo ostro koso. Ravno tako ne prizanaša tudi poslanka božja, bleđa smrt, Adamovim otrokom. Tu iztrga drobnega dojenčka iz materinega naročja, tam pokosi sključenega starčka ob palici; zdaj ugrabi šibkim otrokom ljubo mamico, zdaj ženina ljubeci nevesti, zdaj zopet popelje srečno nevesto od poročnega oltarja na svoje tiho domovanje — v hladni grob. Smrt podere brez milosti trdnega moža, a tudi mladeniču — v cvetu let ne prizanese. Tako je zadela njena britka kosa dne 25. prosinca t. l. mladega, nadejnega in pobožnega gospoda Ferdinanda Kralja, bogoslovca IV. leta v Mariboru.

Pokojni Ferdinand se je porodil dne 10. julija l. 1868 v prijazni župniji sv. Marjete niže Ptuja od preprostih, revnih, pa pobožnih starišev. Skrbna mati je vzgojevala svojega edinega sina v strahu božjem, učec ga, kakor stari Tobija svojega sina, rekoč: »Moj sin, vse dni svojega življenja imej Boga pred svojimi očmi«. (Tob. 4, 5.) Pa tudi pobožna njegova teta, bivajoča ves čas pri njegovi materi, svoji sestri, je mnogo uplivala s svojim lepim vzgledom na mladega Ferdinanda. Ker se je v domači ljudski šoli prav pridno učil, pošlje ga mati v latinske šole. Nižjo gimnazijo izvrši z izvrstnim uspehom v Ptuj, višjo pa v Mariboru. V obeh mestih se mu je prav slaba godila; kajti kakor večina slovenskih dijakov moral je večkrat trpeti pomanjkanje. Saj je bil revni sin revne matere! Obed si je izprosil pri dohrih ljudeh, zajutrkoval in večerjal pa je suhi kruh, katerega mu je prinašala skrbna mati. Včasih pa mu je tudi kruha zmanjkalo. Toda marljivega dijaka ni vstrašilo pomanjkanje; pretrdno zaupanje v božjo pomoč vsadila mu je pobožna mati že zgodaj globoko v srce in vselej, ko je odhajal od materinega doma, dajala mu je namesto denarja ta-le nauk: »Ferdinand priden bodi in na Boga ne pozabi!« Tega zlatega materinega nauka se je držal vedno, to mu je bila svetinja materina, ki ga je varovala hudega ter vodila k dobremu. V šoli je bil vzgled marljivosti, skromnosti in ponižnosti. Najbolj pa se je odlikoval v goreči pobožnosti. Pred šolo se je vselej šel priporočat v cerkev ljubemu Jezusu in pa Mariji kakor v Ptuj, tako v Mariboru. Tukaj pride nekoč — tako mi je pravila oseba, ki ga je sama videla — v frančiškansko cerkev, poklekne pred podobo Lurske Matere božje, položi klobuk na tla ter sklence roki v prisrčno molitev. Kdo ve, česa je prosil tako prisrčno nedolžni dijak nebesko Kraljico?

Na jesen l. 1890. vstopi v bogoslovje, ki mu je bilo mirno in varno zavetje. Zdaj se le se je mogel popolnoma posvetiti svojemu zvišenemu poklicu. Ako je že kot dijak bil vsem vzgled pobožnosti, bil je to tem bolj v bogoslovju. Kako vestno je opravljal svoje bratovščine, kako zvesto druge pobožne vaje! Videli si ga vsako nedeljo pri sv. obhajilu. In kako ponižen, kako ljubezniv je bil s svojimi tovariši. Žalil menda ni nikdar nikogar, o ne, tega Ferdinand ni znal, ni mogel.

Kakor v bogoslovju, tako je bil tudi doma, tako da se je slišal o njem le jeden glas: »To bodo pač pobožen gospod!« Tako se je pripravljaval vrli bogoslovec na duhovski stan ter si nabiral zakladov za nebesa po nauku Gospodovem, ki nas uči: »Zbirajte si zakladov v nebesih, kjer jih ne konča ne rja, ne molj in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo«. (Mat. 6, 20.)

(Konec prih.)

Slovstvo.

»Le črevlje sodi naj kopitar!« Ta modri izrek našega domačega pesnika nam je prišel na misel, ko smo te dni dobili v roke najnovejši (?) plod na vrtu slovenskega slovstva. Ne ve se, kdo razpošilja na kn. šk. župne urade iz Maribora, iz Bistrice, iz Lembaha ali odkodi že, knjižice, katerim je naslov: »Služabnik in cerkovnik pri katoliški službi božji. Lahko razumljiv poduk, kako se je treba obnašati pri navadnih cerkvenih opravilih; pristavek nekaterih kratkih mašnih molitev, litanij in drugih cerkvenih molitev. Sestavil dr. Jurij Simonič. V Mariboru 1894. Založil (!) Joz. Jurik. Tiskarna L. Bontempo v Polji«.

Naslov za knjižico 70 strani res ni prekratek. Cena knjižici še menda ni določena, ker ni nikjer navedena. Ali če bi ta bila še tako nizka, kakor menda ne bode, mi te knjižice nikomur ne moremo priporočiti. Zakaj ne? Zato ne, ker 1. ona razpravlja strogo cerkveno stvarino, pa nima potrjenja prečast. kn. šk. ordinarijata; 2. ker nam je nje spisatelj popolnoma neznan, nam toraj njegovo ime ne more biti porok, da bi sploh ta knjižica kedaj dobila škofijsko potrjenje; 3. je ta sadika predstavljena iz tujega podnebja na slovensko stran, ne da bi spisatelj imel potrebnih pojmov o katoliškem bogočastju, ker n. pr. oltarja levo in desno stran pogosto zamenjuje. Izraz: »revne duše«, (namesto »verne duše«) nam kaže, da je prelagatelj opravil svojo službo prav revno, čeravno je videti, da je imel pred seboj poleg nemškega tudi hrvatski obrazec za ta spis. Nam se toraj zdi, da naslov te knjižice ne govori popolnoma resnice, marveč sta že znana gospa Jurik in pri kupčiji s Kneippovimi spisi zapopaden dr. Simonič (?) roditelj tej knjižici. Tega pa ne moremo pripuščati, da bi nam ženske predpisovale rubrike, po katerih se ima opravljati očitna služba božja, ali da bi se širili po naši škofiji »molitveniki«, ki nimajo škofijskega potrjenja na čelu.

Gospodarske stvari.

Kako se naj vzgajajo teleta?

V prvi vrsti je za bodočo kakovost telet določilna narava krave. Ako je ona lepega in čvrstega plemena, se tudi za mladiča ni treba bati, da bi se narodil slaboten ali bolan. Zato je že truda vredno, da se breja krava veliko vestnejše oskrbuje, kakor se to navadno ali pri drugih kravah godi. Paziti je na njo posebno v zadnjem času, polaga naj se ji boljše in loči se naj, če je treba, od druge živine. Vse to stori se že mladiču v prid in skrbi se zanj, akoravno ga še na svetu ni. Celo to mora gospodar tako vravnati, da že v materinem telesu vzgaja tele v to, za kar je meni pozneje vporabiti. Ako hoče imeti žival za odrejo in plemenjenje, ni treba, da bi prišla že debela in rejena na svet. Če je pa tele odločil za mesarja, more že zdaj pospeševati rejenje s tem, da kravi tečno in obilno polaga.

Naj se tele vporablja na to ali ono stran, v vsakem slučaju ima veliko pomena za-nj čas, mesec, v ka-

terem pride na svet. Kakor izkušnja kaže, je najugodnejši čas za razvijanje teleta, ako povrže krava spomladi. Komaj se odstavi, že se spravi lahko na prosti zrak iz zaduhlega hleva, kjer skače, kolikor se mu ljubi. To gibanje, posebno pa zdravi zrak upliva prav ugodno na razvitek živali v vsakem oziru. Ako pa pride tele v pozni pomladi na svet, more se še le poletu v najhujši vročini spuščati na prosto. A to mu več škoduje, kakor koristi. Prevelika vročina premaga nežne živce, sitne muhe se pasejo na ubogi živali, ki se jih ne more braniti ter mu izsesavajo kri. Vse to jako ovira razvijanje živali. Če pa krava na zimo ali v pozni jeseni povrže, je to še neugodnejše. Mlada, jako občutljiva žival mora v tem slučaju prebiti hudo zimo, mora vedno tičati v zaduhlem hlevu in vse to povzročuje navadno boleznitve ali one vrste. Mnogokrat se celo pripeti, da žival vsled mraza in prehlajenja pogine. Toplota se sicer v hlevu lahko primerno vravnava, a le malo gospodarjev je, ki bi se še s tem vkvarjali, lahko se en dan opusti ali pozabi in tele se prehladi. Kolikor je mogoče, mora pač gospodar na to gledati, da krava ob ugodnem času povrže.

Najprva in neobhodno potrebna hrana za novorojena teleta je ono mleko, katero daje krava prve dni, ko je povrgla. To se mladičem ne sme nikdar odtegniti; zelo lahko se prebavlja in ima svoj posel v želodcu teletovem, katerega očiščuje raznih smolnatih tvarin. V kakih štirih ali petih dneh dobi mleko navadno svojo naravo in je tudi za naprej najboljša hrana za tele. Razloček obstoji le v tem, kako se mleko podaje. Tele se bliže krave priveže tako, da doseže vime, kdar hoče, ali pa se zapre v poseben kotic, od koder se mora najmanj trikrat na dan h kravi pripustiti. Celo tretji način ni nenavaden, da se namreč krava pomolze in mleko teletu iz kake posode podaje.

Ako je tele vedno pri kravi, jo tudi vedno buha, vedno vleče, ne da ji trenotka miru. Če pa je pripeto, zgodi se neredko, da ljudje pozabijo, je h kravi spustiti. Tretji način pa se more le pri kravah uvajati, ki rade dajo mleko od sebe. Veliko pa jih je, od katerih ne pripravi ne dekla, ne gospodinja kapljice mleka, predno ne pripusti teleta. Ako se tele napaja, določi se lahko, koliko mleka naj se mu da, kar nikakor ni brez pomena. Drugič pa se tele na ta način sesanja brez težkega truda odvadi, odstavi in polagoma začne krmiti z drugo pičo.

(Konec prih.)

Koruzovina za živino.

Po zimi marsikje primanjkuje sena, celo slame, vzlasti pa se to zgodi malim kmetom spomladi. Zmanjka jim krme in le za drag denar jo dobijo pri kakem imovitejšem sosedu in povrh tega še mora živina v hlevu pregostokrat stradati. V takih slučajih pride prav koruzna slama in koruzni stroki. Ta stvar se navadno v jeseni ali kedar koli vniči v ognju. Kakor se je pokazalo, pa ima koruzovina in takisto tudi olušeni stroki dosti tvarin v sebi, ki morejo služiti živini kot piča. Koruze ali turšice imajo pri vsaki hiši vsaj nekaj, pri bogatejših gotovo obilno. Pri takih dobi se torej prav lahko precej stročja in gotovo ne po prav visoki ceni. Potem pa prav dobro služijo mesto sena ali drugačne krme. Stročje se na debelo zdrobi, slama in steblo pa se primerno kratko razsekajo. Če se vse to malo popari ali celo osoli, je izdatna piča za živino v hudih časih, — gospodar je vsaj za nekaj časa rešen jedne in sicer ne najmanjše skrbi.

Sejmovi. Dne 10. marnja na Sv. Gorah pri Pod-sredi, v St. Juriju pod Taborom, v Dolu, pri Sv. Duhu pri Ločah, v Strassu, pri Kapeli blizu Brežic, na Spod-